

PETNIČKA PEŠINA

Petnička pešina se nalazi na 7,5 km jugoistočno od Valjeva. Na mestu gde se ravnica Kolubare, preko blagih talasa izgrađenih od jezerskih sedimenata, sušljava sa strmim, šumovitim padinama, izgrađenim od trijaskog krečnjaka, vidi se ulaz u Petničku pešinu. Otvor ima oblik ravnostranog trougla. Nalazi se na severnoj padini, delimično litici, brda Osoj. Na toj strani brda nalaze se dva ulaza u pešinu- niži koji je primetan iz daljine i viši koji je skriven u šumi. Povučeni veličinom ulaza narod ih je zvao Velika i Mala pešina, iako je prva pre potkapina, koja se čitavo vidi sa ulaza, dok je druga predstavljena dugačkom i razgranatom mrežom pešinskih kanala.

Da bi izbegao ovu zabunu dr Radenko Lazarević je nazvao Gornja i Donja pešina. Ulaz u Donju pešinu nalazi se na visini od 178,86 m. Širok je 13,6 m, visok 9 m. Litica iznad ulaza visoka je 14 m. Ulaz ima oblik trougla, a u produženu zidovi i tavanica postepeno se približavaju i na 31 m spajaju na mestu gde izvire Banja, stalni tok Petničke pešine. Srednji proticaj Banje koja pripada tipu potajnica iznosi 280 l/s a varira od 100-1650 l/s. Ulaz u Gornju pešinu nalazi se na visini od 199,59 m. Zatvoren je metalnim vratima. Posle ulaza nastaje Koncertna dvorana, najveća podzemna prostorija Petničke pešine. Njena dužina iznosi 27 m, najveća širina 22 m, a najveća visina 20 m. Tavanica je probijena sa dva otvora-vigleda, tako da dvorana ima prigušeno dnevno svetlo. U toku uređenja pešine kosim hodnikom- stepeništem, spojeni su Donja pešina i Koncertna dvorana. Petnička pešina je razgranatog tipa tj. sastoji se iz više celina: dvorana, šuma i pešinskih kanala. Pre svega postojale su dve fizički odvojene pešine-Donja i Gornja pešina. Pritom Donja pešina je samo deo najveće dvorane Gornje pešine- Sale sa vrgledima ili Koncertne dvorane. Veza između njih je zatrpána krečnjačkim blokovima i siparskim materijalom, koji je nastao u fazi intezivnog rušenja pešinske tavanice, kada su se pojavila i dva otvora. Po starosti razlikuju se tri pešinska horizonta-suvi, najviši i najstariji, kojem pripada najvredniji deo pešine, srednji kojem pripada deo Gornje pešine uzvodno od Ambisa, ponekad plavljen i rečni horizont koji je pristupačan samo na potezu Aždajine dvorane. Izdvojeno je 11 speleomorfoloških celina. Ukupna dužina sistema Petničke pešine iznosi 580 m, a površina 3 393, 5 m². Bila je uređena za turističke posete 1990. god. po projektu dr Radovana Lazarevića, ali je te iste godine rasveta uništena i pokradena, a prilazi pešini i vodenica zarasli u korov i zapušteni. Privatno preduzeće «Vujić», koje je u neposrednoj blizini podiglo fabriku vode 2003.god. vratilo je u prvobitno stanje prilaz pešini, vodenicu, Donju pešinu i u njoj napravilo restoran.